

Foto: Lier kommune

Belønningsmidler Buskerudbyen

Resultatrapportering 2023

31. januar 2024, revidert 7. februar 2024

Forord

Buskerudbyen har inngått en fireårig belønningsavtale med staten for perioden 2022-2025. Denne statusrapporten viser resultatene fra det andre året i avtalen, som totalt omfatter statlige midler for 425,2 mill. i 2022-kr.

Buskerudbysamarbeidet består av kommunene Lier, Drammen, Øvre Eiker og Kongsberg, Viken fylkeskommune (Buskerud fylkeskommune fra 1.1.24), Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet. Statsforvalteren i Oslo og Viken er observatør. Brakar, som er Vikens kompetanseorgan for kollektivtransport, inngår i Buskerudbyens faglige fora. Ved utgangen av 2023 var det om lag 180 000 innbyggere i Buskerudbyen.

Buskerudbyen har nådd nullvekstmålet for personbiltrafikken gjennom mange år, og gjorde det også i 2023. Antall kollektivreiser er snart på samme nivå som før pandemiårene. Takket være belønningsmidler og en betydelig lokal innsats, har vi realisert en rekke prosjekter som gjør det mer attraktivt å gå, sykle og reise kollektivt. Buskerudbysamarbeidets ambisjon er å utvikle Buskerudbyen til en bærekraftig og konkurransekraftig byregion. Det skal være enkelt å reise rundt i hele området, inkludert innover mot hovedstaden.

Prioritering av tiltak er basert på handlingsprogram for belønningsmidler 2023-2025 vedtatt av ATM-utvalget 17. februar 2023. Det er foretatt noen omdisponeringer i løpet av 2023 som beskrives i denne rapporten. I årsrapporten omtales noen av de mest sentrale prosjektene som er gjennomført/under gjennomføring i 2023, men vi går ikke gjennom hvert enkelt tiltak.

Drammen, 28. januar 2024

På vegne av Buskerud fylkeskommune, Lier kommune, Drammen kommune, Øvre Eiker kommune og Kongsberg kommune.

Per Morstad

Leder av adm. styringsgruppe
Buskerudbysamarbeidet
Kommunedirektør Kongsberg kommune

Alberte Ruud

Daglig leder
Buskerudbysamarbeidet

Buskerudbyen ved Drammen kommune, Engene 1, Postboks 7500, 3008 Drammen

E-post: post@buskerudbyen.no www.buskerudbyen.no

Innhold

Forord	2
Innhold	3
1 Avtale om belønningsmidler 2022-2025	4
1.1 Mål	4
1.2 Rammer	4
1.3 Handlingsplan 2022 og handlingsprogram 2023-2025	5
1.4 Udisponerte midler fra tidligere avtaler	8
2 Resultater	9
2.1 Hovedtrekk	9
2.2 Innsatsområde 1: Forbedring av kollektivtilbudet	10
2.3 Innsatsområde 2: Fremkommelighetstiltak, holdeplasser og knutepunkter	14
2.4 Innsatsområde 3: Tiltak for syklende og gående	15
2.5 Innsatsområde 4: Ny teknologi og smart mobilitet	16
2.6 Innsatsområde 5: Attraktiv by- og arealutvikling og parkering	18
2.7 Innsatsområde 6: Kommunikasjon, kampanjer og kunnskapsgrunnlag	18
2.8 Innsatsområde 7: Drift av Buskerudbysekreteriatet	22
2.9 Avvik mellom disponible midler og forbruk 2023	23
2.10 Planlagte tiltak 2024-2025	24
3 Måloppnåelse	24
3.1 Avtalte indikatorer	24
3.2 Byindeksen	25
3.3 Passasjerutvikling kollektivtrafikken	25

1 Avtale om belønningsmidler 2022–2025

1.1 Mål

Gjennom belønningsavtalen forplikter Buskerudbyen seg til å nå nullvekstmålet for personbiltrafikken i avtaleperioden. Nullvekstmålet innebærer at klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy skal reduseres gjennom effektiv arealbruk, og ved at veksten i persontransporten skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Målet skal nås gjennom tiltak for å fremme kollektivtransport, sykkel og gange, arealpolitiske virkemidler, parkeringspolitikk og ytterligere samferdselsinnsats. Hensikten er at det skal bli bedre framkommelighet, miljø og helse i Buskerudbyen.

Følgende datagrunnlag benyttes som indikatorer for resultatoppgjør:

- Endring i ÅDT for lette kjøretøy (byindeksen) for byområdet
- Endring i antall kollektivreiser (påstigende/reiser)

1.2 Rammer

Avtalen omfatter årlige tilskudd fra belønningsordningen på 85 mill. 2022-kr, i tillegg til 21,3 mill. 2022-kr i tilskudd til reduserte billettpriser på kollektivtransport. Til sammen utgjør dette 425,2 mill. 2022-kr i avtaleperioden. Midlene prisjusteres.

Tabell 1 Årlige tilskudd belønningsordningen. Alle beløp i mill. 2022-kr.

År	Belønningsmidler	Tilskudd til reduserte billettpriser	Sum
2022	85	21,3	106,3
2023	85	21,3	106,3
2024	85	21,3	106,3
2025	85	21,3	106,3
Totalt	340	85,2	425,2

Midlene skal komme som et tillegg til, ikke til erstatning for, midler fra lokale myndigheter. Tilskuddet skal benyttes til finansiering av tiltak som kan medvirke til at målene i avtalen nås.

Avtalen er godkjent av Viken fylkesting og kommunestyrene i Drammen, Lier, Øvre Eiker og Kongsberg kommuner ettersommeren/høsten 2022. ATM-utvalget (politisk styringsgruppe for Buskerudbysamarbeidet) ivaretar rollen som koordinerings- og styringsorgan for belønningsavtalen.

1.3 Handlingsplan 2022 og handlingsprogram 2023-2025

Buskerudbyens søknad om belønningsmidler (5. oktober 2021) danner utgangspunkt for belønningsavtalen 2022-2025. Det første året av avtaleperioden vedtok ATM-utvalget en ettårig handlingsplan (18.2.2022), i påvente av Samferdselsdepartementets tilbud om belønningsavtale.

Tilbudet om belønningsavtale 2022-2025 ble oversendt til Buskerudbyen den 13. juni 2022. Belønningsavtalen har en ramme på 106,3 mill. 2022-kr årlig, dvs. 2,48 mill. kr mer enn det som ble lagt til grunn ved behandlingen av handlingsplanen 2022. 1,18 mill. kr av de ekstra midlene i 2022 ble fordelt på tiltak som allerede var godt i gang. De øvrige midlene (1,3 mill.kr) ble overført til 2023 og fordelt på to tiltak: Pendlerparkering i Lier og sykkelveivisning i Kongsberg.

17. februar 2023 vedtok ATM-utvalget et handlingsprogram for de tre siste årene av avtaleperioden (2023-2025). For å få en bedre samordning mot lokale budsjettprosesser, ble handlingsprogrammet rullert 15. desember samme år. Heretter vil den årlige rulleringen skje i desember.

I handlingsprogrammet angis hvilken organisasjon som er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene. Gjennomføring av tiltak skjer med desentralisert ansvar. Det betyr at gjennomføringsansvarlig partner har ansvar for planlegging, gjennomføring og rapportering. Tildeling av midler forutsetter en tiltaksbeskrivelse (etter en mal godkjent av fagrådet) og forankring i gjennomføringsorganisasjonen.

ATM-utvalget har delegert myndighet til administrativ styringsgruppe slik at den gjennom året kan foreta justering innenfor vedtatte rammer i handlingsprogrammet.

Tabellen under gir en samlet oversikt over fordeling av belønningsmidler i 2023 i vedtatt handlingsprogram 2023-2025 17.1.23, og endringer/omdisponeringer i rulleringen av handlingsprogrammet 15.12.23.

Tabell 2 Fordeling av belønningsmidler i handlingsprogram 2023. Endringer/omdisponeringer på grunn av økt ramme i signert belønningsavtale 2022-2025 og endringer i prosjekter. I tillegg er det gjort en forenkling av fordelingen på tiltaksnummer, og lagt til nye tiltaksområder (6 og 7). Alle beløp i 1000 kr.

	Gj.førings- ansvar	Kom- mune	HP 2022	Endring fra rapport 2022	HP 2023
1 Forbedring av kollektivtilbudet			74 000		74 800
1.1.1 Forsterket rutetilbud	VFK/Brakar	Alle	47 000		47 000
1.1.40 Tiltak for reduserte takster	VFK/Brakar	Alle	21 000		22 100
1.2.1 Sanntidsinformasjon – stolper	VFK/Brakar	Alle	1 000		1 000
1.2.2 Drift mobilbillett	VFK/Brakar	Alle	1 200		1 200
1.2.3 Driftsmidler til SIS og TID	VFK/Brakar	Alle	3 000		3 000
1.2.7 Autonome busser Drammen	VFK/Brakar	DK	500		500
2 Fremkommelighetstiltak, holdeplasser og knutepunkter			6 680		13 670
2.1.8 Aktiv signalprioritering for buss Drammen sentrum	VFK	DK	2 380		
2.2.7 Oppgradering kollektiv Hasbergtjerndalen, Kongsberg	KK	KK	2 000		
2.2.8.2 Lehus bussholdeplasser i Øvre Eiker	ØEK	ØEK	300		
2.2.9.1 Oppgradering av holdeplasser	VFK/Brakar	DK			5 000
2.3.3 Innfartsparkering Kongsberg	KK	KK	500		
2.101 Fremkommelighet for buss i Drammen - Del 1: Planlegging/prosjektering	VFK				1 500
2.103 Fremkommelighet for buss på kommunal vei Mjøndalen-nytt sykehus	DK		1 500	+1 500	4 720
2.104 Busstilrettelegging på Harakollen	ØE				250
2.105 Lehus Lierbyen skole	LK				400
2.107 Pendlerparkering Lier stasjon	LK				800
2.108 Stasjonsoppgraderinger (Jernbanedirektoratet / Bane NOR)	Jdir/Bane NOR				1 000
3 Tiltak for syklende og gående			14 450		14 280
3.1.1.6 Fv 2731 Sykkelrute Landfalløybrua – Vinnes	VFK	DK	250		
3.1.1.7 Fv. 35 Vestfossen sentrum, detaljplan	VFK	ØEK	2 000		
3.1.1.8 Fv. 319 Havnegata/Svelvikveien, forprosjekt	VFK	DK	300		
3.1.3.18 Fortau langs Strandveien, Mjøndalen	DK	DK	1 600		
3.1.3.19 Snarveier fysiske tiltak	DK	DK	1 000		1 530
3.1.3.20 Felles sykkelveisvisning	DK	DK	800		700
3.1.3.22 Bedre forhold for buss og gående i Bergeråsen, Svelvik	DK	DK	1 800		
3.1.4.2 Semsveien videreføring av GSV – Jernbanekryssing - Torespæren	ØE	ØE			1 000
3.1.4.3.1 Drammensveien fra Idrettsparken til Teigen gsv	ØE	ØE	1 000		
3.1.6.9 Fv. 2704 Kirkeveien – Jensvollsveien, reguleringsplan	VFK	LK	1 500		
3.1.6.1.2 Gatelys langs Terminalen	LK	LK	1 000		

3.1.6.11 Hjertesoneskoler – gjennomføring av enkle fysiske tiltak	LK	LK	500		
3.1.6.13 Busstopp Ringveien ved Hennumbråtan, utbedring av gangvei	LK	LK	500		
3.1.7.2 Gjenåpne snarveier	KK	KK	300		300
3.1.7.4 Baneveien etablering av gang og sykkelvei til sykkelhotell	KK	KK	200		
3.2.2.1 Vedlikehold på fylkesveger	VFK	Alle			5 000
3.2.2.3 Vedlikehold på veger i Øvre Eiker	ØE	ØE			1 000
3.2.2.6 Vedlikehold på veger i Kongsberg	KK	KK			100
3.3.1 Planlegging, koordinering og samordning sykkelsatsing	Felles/Sekr		800		
3.3.2 Kampanjer og annen tilrettelegging	Felles/Sekr		500		
3.3.3 Aktiv på skoleveien og andre skolekampanjer	Felles/Sekr		400		
3.102 Sykkelveivisning Kongsberg	KK	KK			700
3.104 Gang- og sykkelveg langs Bjørnstjerne Bjørnsonsgate/Brandengen skole	DK	DK			2 000
3.106 Lierstranda - Mulighetsstudie Amtmannssvingen-Bruusgaards vei	LK	LK			300
3.108 Haragarn prosjektering og gjennomføring	LK	LK			250
3.109 Ovenstadveien – kryss ved Heiaveien	LK	LK			300
3.112 Gamle Gomsrud vei/Hyttegata - Tiltak	KK	KK			200
3.113 Tiltak på gang- og sykkelanlegg på riks- og europaveier (Brakerøya)	SVV	DK			400
3.114 Lys langs Haugestadsbakken og Vindernveien	LK	LK			500
4 Ny teknologi og smart mobilitet			3 870		2 600
4.1.3 Forbedret håndteringsregime for parkering i sentrum og 4.1.3.1 Parkering i sentrum – Skilting	ØE	ØE	0	-1 500	
4.1.5 Forbedret håndteringsregime for parkering i sentrum	LK	LK	1 000		
4.2.1 Reis Smart/ITS Bidra til effektive og miljøvennlige reisevalg	Felles/Sekr		200		
4.2.1.5 Grønn jobbvei	Felles/Sekr		2 000		
4.2.1.6 Smart drift Viken	VFK		600		
4.2.1.7 MikroReg Elsparkesykler TØI og Oslo kommune	Felles/Sekr				200
4.2.2.2 Drammen Sertifisering av sykkelvennlig arbeidsplass	DK	DK	70		
4.2.3 Elektrisk bysykkelordning	VFK/Brakar	LK & KK			500
4.2.3.3 Elbysykelprosjekt – Lier	LK	LK			200
4.2.3.4 Elbysykelprosjekt – Kongsberg	KK	KK			200
4.103 Trygg sykkelparkering ved hjelp av ny teknologi - Ved knutepunkt	DK	DK			1 500
5 Attraktiv by- og arealutvikling og parkering			6 250		0
5.2.1 Planlegging for byvekstavtale/ oppfølging BBP1	Felles/Sekr		3 000		
5.2.1.1 Ulykkeregistering sykkel og elsparkesykkel	Felles/Sekr		250	+250	
5.2.2 Kontinuerlig RVU	Felles/Sekr		100		
5.2.4 Aimsun trafikkmodell	VFK		1 000		
5.2.5 Tellepunkter	Felles/Sekr		400		
5.3.1 Løpende kommunikasjonsarbeid, planlegging og koordinering	Felles/Sekr		1 000		
5.3.2 Bygge kunnskap om Buskerudbyen/Byvekstavtale/kampanjer	Felles/Sekr		500		

6 Kunnskapsgrunnlag, kommunikasjon og kampanjer			-	5 350
6.101 Planlegging for byvekstavtale og oppfølging av handlingsprogram				1 000
6.102 Kontinuerlig RVU	VFK	Alle		400
6.103 Tellepunkter	Felles/Sekr	Alle		100
6.104 Bygge kunnskap om Buskerudbyen	Felles/Sekr	Alle		500
6.105 Kampanjer og annen tilrettelegging	Felles/Sekr	Alle		200
6.107 Skolekampanjer	Felles/Sekr	Alle		500
6.108 Hjertesoner ved skoler	LK	LK		350
6.109 Holdningsskapende arbeid	LK	LK		300
6.110 Bedriftsrettede tiltak inkl Grønn Jobbvei	Felles/Sekr	Alle		1 000
7 Drift av Buskerudbysektariatet			-	1 400
7.101 Personalkostnader sykkel og samordning sykkelsatsing og kampanjer	Felles/Sekr	Alle		0
7.102 Personalkostnader kommunikasjon, planlegging og koordinering	Felles/Sekr	Alle		500
7.103 Øvrige lønns- og driftskostnader	Felles/Sekr	Alle		900
Sum totalt disponert (utgifter)			105 250	112 100
Ikke brukt i 2020-2021, overført til 2023 (kr 600 000) og 2024 (kr 1 947 010)				600
Bevilgning (belønningsmidler og Tilskudd til reduserte takster)				111 500
Tiltak som ikke kom med i rapport for 2022 ved en feil *			-250	
Sum totalt disponert (inntekter)			105 000	112 100
Udisponert – overføres til 2023 **				1 300

* Tiltak 5.2.1.1 i 2022 «Ulykkeregistering sykkel og elsparkesykkel» fikk bevilget kr 250 000 i omdisponerte midler i administrativ styringsgruppe 9.12.2022. Bevilgningen er utelatt i revidering av HP og i årsrapportering i 2022. Rettes på i neste rullering.

** 1,3 mill. overføres til prosjekter i HP 2023. Behandlet i administrativ styringsgruppe 3. februar 2023. Midlene er distribuert til: Tiltak 2.107 «Pendlerparkering Lier stasjon» (kr 800 000) og tiltak 2023-3.102 «Sykkelveivisning Kongsberg» (kr +500 000). Summen er utelatt i totalen for disponible midler for HP-revideringen vedtatt av ATM-utvalget 15.12.2023. Rettes på i neste rullering.

1.4 Udisponerte midler fra tidligere avtaler

Handlingsplanen for forrige belønningsavtale (2020-2021) ble vedtatt av ATM-utvalget 21. februar 2020. Den toårige handlingsplanen omfattet fem innsatsområder som ble videreført i neste avtaleperiode 2022-2025. I rulleringen av handlingsprogrammet for 2023 ble disse fem utvidet til sju innsatsområder: tiltaksområde 6 «Kommunikasjon, kampanjer og kunnskapsgrunnlag» og tiltaksområde 7 «Drift av Buskerudbysektariatet». I forbindelse med T2 rapportering for belønningsmidler og tilskudd til lavere billettpriser pr. 1. september 2023, ble perioden 2020-2021 sluttrapportert. Restbeløpet på 2 547 010 kroner ble overført til neste avtaleperiode og inngikk i overførte belønningsmidler fra 2023 til 2024, jf. brev datert 30.10.2023 fra Statens vegvesen.

2 Resultater

2.1 Hovedtrekk

Belønningsmidler

Forbedring av kollektivtilbudet er det største innsatsområdet, med en bevilgning på 52,7 mill. kr i 2023. Midlene går i hovedsak til forsterket busstilbud og tilskudd til reduserte takster.

Tilrettelegging for syklende er det nest største innsatsområdet, med en bevilgning på om lag 14,3 mill. kr. I tabell 2 gis oversikt over bevilgning og overførte midler fra tidligere år, samt forbruk og avvik mellom disponible midler og forbruk.

Tabell 3 Overførte belønningsmidler, bevilgning, forbruk og avvik fordelt på hovedområder. Merk: Alle beløp er avrundet til en desimal. Dette gjør at det kan se ut som det er avvik mellom sum og enkeltbeløp

Tiltak/tiltaks-område	Overført fra tidligere	Bevilgning 2023	Sum disponible midler 2023	Forbruk 2023	Avvik mellom disponibelt og forbruk
Drift av kollektiv	0,3	52,7	53,0	52,7	0,3
Investering gang/sykel	5,0	13,1	18,1	8,6	9,5
Investeringer kollektivtiltak	13,1	14,3	27,4	15,8	11,5
Annet	9,3	9,4	18,7	13,7	5,0
SUM	27,6	89,4	117,0	90,7	26,3

Av mindreforbruket på 26,3 mill. kr, er 15,1 mill. kr knyttet til tiltak med bevilgning i 2023, mens 11,2 mill. kr er knyttet til tiltak med bevilgning i 2022 eller tidligere. Avviket er nærmere beskrevet på s. 22.

Tilskudd til reduserte billettpriser

Tabell 4 Overførte tilskuddsmidler til reduserte billettpriser, bevilgning, forbruk og avvik i 2023. Alle tall i mill. kr.

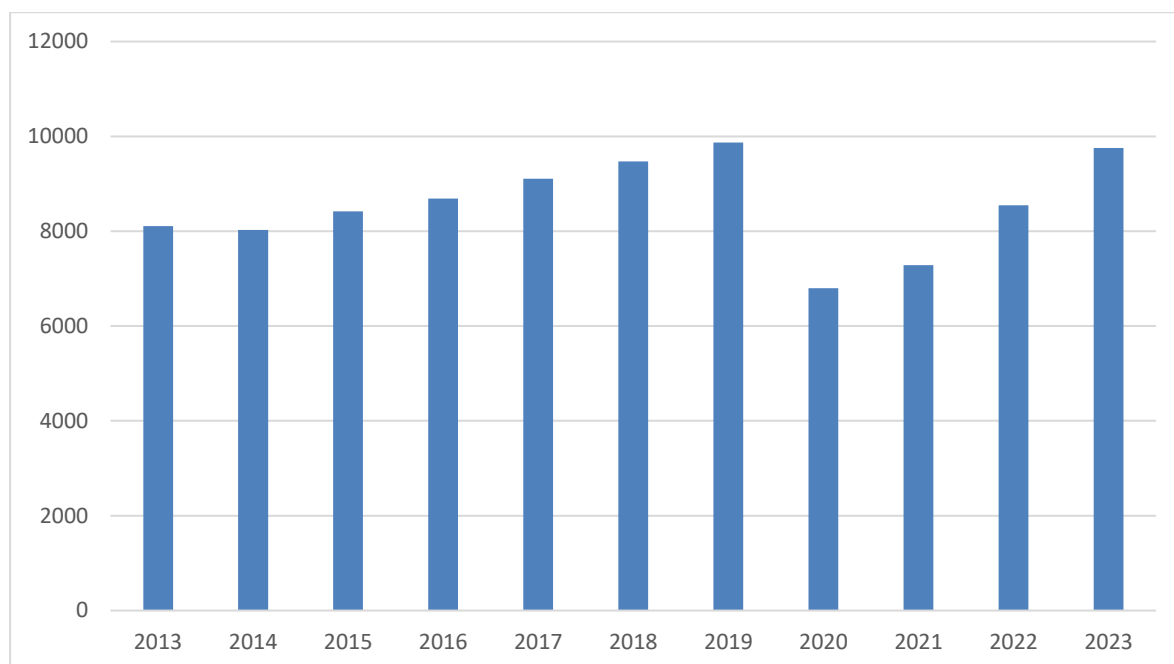
Tiltak/tiltaks-område	Overført fra tidligere	Bevilgning 2023	Sum disponible midler 2023	Forbruk 2023	Avvik mellom disponibelt og forbruk
Tilskudd til reduserte billettpriser	0,3	22,1	22,4	22,4	0

Alle disponible midler innenfor tilskudd til reduserte billettpriser er anvendt i 2023 tråd med forutsetningene.

2.2 Innsatsområde 1: Forbedring av kollektivtilbudet

For å nå nullvekstmålet er det avgjørende å ha et godt kollektivtilbud som er tilpasset befolkningens transportbehov og reisemønster. En stor andel av belønningsmidlene er brukt på forsterket rutetilbud i alle kommuner. I tillegg er 22,1 millioner 2023-kroner øremerket billigere billetter. Disse øremerkede midlene ble vedtatt som en del av bompengeforliket høsten 2019, og gis årlig i en 10-årsperiode.

Målrettet satsing på kollektivtransport gjennom mange år har bidratt til en kraftig økning i antall passasjerer. Samlet økte kollektivtrafikken i Buskerudbyen langt raskere enn befolkningsveksten, frem til Covid19-pandemien rammet landet.

Figur 1: Passasjerutvikling buss i Buskerudbyen 2013-2023 (reiser i 1000), ekskl. tidligere Svelvik kommune og Kongsberg-ruter som kjører i Numedal. Kilde: Brakar.

Under pandemien falt antall reiser naturlig nok sterkt, men har økt jevnt i årene 2021-2023 til tross for omfattende endringer i busstilbudet som følge av anleggsarbeidet for ny bybro i Drammen. I 2023 er antall reiser tilbake på 2019-nivå med kun 1 prosent færre reiser i Buskerudbyen.

Ny bybro, tilpasset nye Drammen stasjon med nedganger til plattformene, er under bygging. Det er bygd en midlertidig gang- og sykkelbro, men for busstrafikken innebar prosjektet store endringer i rutetilbudet. Før stenging passerte 1,2 busser per minutt over Bybrua. Fra å ha et busstilbud med mange gjennomgående linjer som betjente både Bragernes- og Strømsø-siden, ble mange linjer avkortet og terminert på «sin» side av elva. Brakar har tilstrebet et rutetilbud i anleggsfasen som gir minst mulig ulemper for passasjerene, men det har ikke vært mulig å unngå

at en del reisende har fått lengre gangavstander og reisetid samt dårligere byttemuligheter. Til tross for krevende forutsetninger, har en lykkes med å øke antall bussreiser i både 2022 og 2023. Det planlegges et mer attraktivt busstilbud når den nye Bybrua og nytt sykehus etter planen åpner i 2025.

Forsterket rutetilbud

Belønningsmidlene for 2023 er først og fremst prioritert på busslinjene som betjener store reisestrømmer, og som på en effektiv måte når en stor del av innbyggerne. Satsingen bidrar også til klimavennlig og attraktiv by- og tettstedsutvikling ved at den tilrettelegger for miljøvennlige reisevalg.

Linje 3 Fjell – Kastanjesletta: Dette er den klart største linjen i Buskerud, med over 2 mill. passasjerer i 2023. Linjen betjener folketette boligområder, spesielt på Fjell, men også langs hele traséen til Åssiden er det mange som bor. I tillegg betjenes sentrum, samt de store videregående skolene (Drammen og Åssiden). Belønningsmidler bidrar til tidligere start hverdager og på søndager, og til utvidet sommertilbud.

Linje 4 Kniveåsen – sentrum: Linje 4 hadde stor vekst fra 2017, med blant annet høyt belegg på mange rushavganger. Tilbudet er derfor styrket i flere omganger, og det er nå avganger hvert kvarter i rush. Resten av uken er det avganger hver halvtime. Belønningsmidler bidrar til ekstra rushtidsavganger og avganger minimum hver halvtime hele uken.

Linje 5 Tors vei – Vinnes: I øst betjenes boligområdet mellom Rundtom og Hedensrud, samt at linjen sammen med linje 4, gir et godt tilbud mellom Rundtom og sentrum. Vestover til Vinnes gir linjen et direktetilbud til Buskerudveien, samt supplerer de andre linjene i Rosenkrantzgata. Belønningsmidler bidrar til avganger minimum hver halvtime hele uken.

Linjene 22 og 24 Konnerud – sentrum: Tilbudet mellom Konnerud og sentrum er forbedret flere ganger med belønningsmidler. Økt frekvens på dagtid mandag-lørdag for disse linjene var det største tiltaket fra 2010 og ga positiv passasjereffekt. Senere er frekvensen økt i rush slik at det nå er avganger hvert 7-8 minutt i begge retninger. Belønningsmidler bidrar til avganger hvert 20. minutt på dagtid mandag-lørdag og tidlig kveld hverdager, og avganger hvert kvarter i rush.

Linje 25 Gulskogen – sentrum: Boligbygging, samt handelsreiser til Gulskogen senter, har økt antall reisende over tid. Belønningsmidler bidrar til bedre kveldstilbud mandag-lørdag.

Linje 51 Mjøndalen – Solbergelva – Drammen: Denne linjen betjener en strekning med mye befolkning, både i Mjøndalen, Krokstadelva, Solbergelva og på Åssiden. Det er den eneste bybusslinjen som kjører mellom Åssiden og Bragernes torg i anleggsperioden for Bybrua, og passasjertallene har derfor økt mye fra mai 2022. I 2023 fikk linja for første gang over 1 mill. passasjerer. De første elektriske bussene i Drammen ble satt inn på denne linjen. Belønningsmidler bidrar til avganger hvert tiende minutt i rush i rushretning (til Drammen om morgenen, til Mjøndalen om ettermiddagen), avganger minimum hvert kvarter store deler av dagen hverdager, avganger minimum hver halvtime hele uken, ekstra avganger lørdag kveld og utvidet sommertilbud.

Linje 61 Lierbyen skole – Bragernes torg – Bera: Strekningen fra Bera til Bragernes torg betjener boligområdene langs Hans Hansens vei og på Bråtan, samt terrassehusene på Bera. Det har de

siste årene vært boligutvikling ved Lierbyen skole. Det ble derfor etablert busstilbud fra Lierbyen skole til Drammen. I anleggsperioden for bybrua er tilbudene til Lierbyen skole og Bera koblet til samme linje. Belønningsmidler bidrar til avganger minimum hver halvtime mellom Bera og Bragernes torg.

Foto: Brakar

Linje 71 Asker – Tranby – Lierbyen – Drammen: Linje 71 betjener store deler av Lier, og gir tilbud både til Asker og Drammen. Det er mange reiser på store deler av strekningen, både ordinære og skolereiser. Belønningsmidler bidrar til avganger minimum hver halvtime hele uken, og til tidligere start på hverdager og søndager fra Asker.

Linje 101 Hokksund – Mjøndalen – Åssiden – Drammen: Tilbudet mellom Hokksund og Drammen er styrket som en følge av at det går bare ett tog i timen på strekningen. Sammen med linje 52 som kjører sørsiden av Drammenselva mellom Mjøndalen og Drammen, gir linje 101 avganger hvert kvarter i rush mellom Hokksund/Mjøndalen og Drammen sentrum. Belønningsmidler bidrar til avganger hver halvtime mellom kl. 06 og 21 på hverdager, avganger hver time i helger og utvidet sommertilbud.

Linje 117 Ormåsen – Hokksund: Ormåsen er et boligområde ca. fem km sørvest for Hokksund sentrum som har hatt stor befolkningsvekst de siste tjue årene. Busstilbudet er derfor styrket, og belønningsmidler bidrar til avganger hver time fra kl. 06 til 21 i korrespondanse med tog på Hokksund stasjon.

Linje 169 Lierbyen – Oslo: Det er mange som pendler mellom Lier og Oslo. Rutetilbudet var tidligere redusert i åtte uker om sommeren, men reisemønsteret gjenspeilet ikke dette helt. Belønningsmidler bidrar til utvidet sommertilbud.

Bybusstilbudet på Kongsberg: På Kongsberg er busstilbudet vesentlig endret de siste ti årene. Tidligere var det flere linjer med til dels dårlig frekvens. Nå er det, i samsvar med Brakars strategi, færre linjer, men med høyere frekvens. Tilbudet, som støttes med belønningssmidler, blir da mer attraktivt å benytte for flere. På Kongsberg er det også fleksibelt bestillingstilbud (Brakar Fleks Kongsberg) som del av bybusstilbudet.

Tabell 4 Passasjertall (i hele 1000) på busslinjene som er delfinansiert med belønningssmidler.

Linje	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
3 Fjell - Kastanjesletta	2061	2202	2324	1832	1803	1976	2034
5 Tors vei - Vinnes	558	593	675	527	515	564	579
22 Svingen - Konnerud - Drammen	447	490	519	355	347	410	431
24 Eikerdelet - Konnerud skole - Drammen	437	466	488	351	339	408	428
51 Mjøndalen - Solbergelva - Drammen	792	764	760	677	772	998	1073
71 Asker - Lierbyen - Drammen	921	938	972	580	564	861	895
101 Vikersund - Hokksund - Drammen	402	391	391	257	300	395	471
117 Ormåsen - Hokksund	59	60	56	28	36	50	54
169 Lierbyen - Oslo	204	211	213	99	87	138	149
Bytilbud Kongsberg (401-409 + Fleks)	258	281	295	197	195	274	365
Sum	6139	6396	6693	4903	4958	6074	6479

Bedre informasjon om rutetilbudet og effektivisering av billettsystem

En hovedsatsing innen kollektivtilbudet har vært å gi bedre informasjon om rutetilbudet og forbedre billettsystemet. System for sanntidsinformasjon og nye billett- og betalingsløsninger som er på plass med kontantfrie busser som mobilbilletter og internettsalg av billetter. Som tidligere er det gitt tilskudd til drift av disse systemene. Det vil fortsatt være behov for å supplere med søyler, stolper og skilt ved flere holdeplasser. Brakar, i samarbeid med veieierne, fortsatte oppgraderingen av holdeplasser i 2023.

Tilskudd til reduserte priser på kollektivtrafikk

Fordelingen av det øremerkede tilskuddet til reduserte billettpriser ble delegert fra ATM-utvalget til administrativ styringsgruppe i 2019, som fattet vedtak i sak 67/2019. I tråd med vedtaket fordeles størsteparten av tilskuddet til å subsidiere enkeltbilletter innenfor 1 sone (Bybilletten). Det øvrige tilskuddet går til subsidiering av 30-dagersbilletten. I 2023 har Bybilletten kostet 25 kr for voksne og 13 kr for barn og honnør, mens de ville kostet hhv. 40 og 20 kr uten det øremerkede tilskuddet. Den lave prisen på Bybilletten kommer de fleste bussreisene til gode: Om lag 70 prosent av alle enkeltbilletter som selges i Brakars salgssystemer innenfor Buskerudbyen er billetter for 1 sone.

Bruken av tilskuddet ble i 2023 evaluert av Asplan Viak på oppdrag fra Brakar for å vurdere om andre taksttiltak enn redusert Bybillett og redusert pris på 30-dagersbillett ville gitt bedre måloppnåelse (Asplan Viak 2023). Evalueringen gir ikke grunnlag for å konkludere med at andre

takstiltak ville gitt bedre måloppnåelse. På bakgrunn av resultatene fra evalueringen vedtok ATM-utvalget at fordelingen av tilskuddet videreføres (sak 13/23).

2.3 Innsatsområde 2: Fremkommelighetstiltak, holdeplasser og knutepunkter

Innsatsområde 2 inkluderer infrastrukturtiltak som gjør kollektivtrafikken raskere og mer tilgjengelig. Tiltak kan gjelde hele Buskerudbyområdet. Fem busstrekninger og seks utviklingsområder har høyest prioritet. Disse er:

- 1A: Drammen sentrum – Travbanen/Vinnes
- 1B: Travbanen/Vinnes – Krokstadelva- Mjøndalen
- 2: Tordenskioldsgate i Drammen
- 3: Drammen sentrum – Gulskogen
- 4: Kongsberg sentrum – Gamlegrendåsen/Gomsrud
- 5: Lierstranda - Drammen sentrum (Strandveien)

Følgende tiltak er prioritert på disse strekningene:

- Etablering av kollektivfelt/gate og kollektivtraséer
- Utbygging av sentrale knutepunkter og holdeplasser
- Innfartsparkering på jernbanestasjonene (bil og sykkel) og sentrale bussholdeplasser
- Etablering av informasjonssystemer for buss med sanntidsinformasjon til holdeplasser
- Etappevis innføring av teknologi med basis i sanntidsinformasjonssystemet (SIS) for aktiv prioritering av buss i lyskryss (ASP)
- Planlegging og prosjektering av større tiltak

Fremkommelighetstiltak buss til nytt sykehus på Brakerøya

Sykehuset skal etter planen åpnes for normal drift i 2025. Med over 4 000 ansatte og mer enn 500 døgnplasser i tillegg til polikliniske tilbud, vil sykehuset skape mange reiser hver dag. For å lykkes med nullvekstmålet for personbiltrafikken, blir det viktig å få på plass et attraktivt tilbud for kollektivreisende, syklende og gående fra dag én.

Busslinjen mellom Mjøndalen/Krokstadelva og det nye sykehuset vil bli en av de viktigste og største busslinjene i Drammen. Brakar har inngått avtale om at kapasitetssterke el-leddbusser settes inn på rute fra Mjøndalen/Krokstadelva via Drammen sentrum til nytt sykehus allerede fra sommeren 2024.

I handlingsprogrammet er det prioritert en stor pott i 2023 til å tilrettelegge for disse høyfrekvente avgangene med leddbusser. Dette medfører at busstopp på strekningen nå bygges om. Totalt er det satt av over 16 mill. kr til formålet. Beløpet er fordelt over alle fire årene, og til både Drammen kommune og Viken/Buskerud fylkeskommune. Midler fra 2021 og 2022 til aktiv signalprioritering for å få bussene raskere gjennom lyskryss vil man også se resultater av i denne sammenheng.

Innenfor innsatsområde 2 er det videre avsatt belønningsmidler til busstilbudet til Harakollen i Øvre Eiker i 2023 og 2024. Dette er et nytt, stort boligområde nord for Hokksund sentrum som ikke hadde kollektivtilbud. Området er relativt sentrumsnært (ca. 3 km), men ligger likevel litt for høyt og langt unna sentrum og stasjon til at gange og sykkel kan forventes å dekke mesteparten av transportbehovet. Holdeplasser og snuplass for bussen ble etablert i 2023, og busstilbudet er i drift. Øvre Eiker har forskuttert hele beløpet i 2023, og får tilbakebetalt om lag halvparten fra belønningsmidlene i 2023 og 2024.

Stasjonstiltak for å forbedre knutepunktene

Det er ti jernbanestasjoner i Buskerudbyområdet; Lier, Brakerøya, Drammen, Gulskogen, Mjøndalen, Steinberg, Hokksund, Vestfossen, Darbu og Kongsberg. Innfartsparkeringsplassene skal bidra til at de som ikke har sykkel- eller gangavstand til stasjoner, eller som bor utenfor et tjenlig busstilbud, skal kunne reise kollektivt på hoveddelen av reisen. Belønningsmidler er tidligere år brukt til å delfinansiere innfartsparkeringsplasser for sykkel og bil ved flere av jernbanestasjonene i Buskerudbyen. Det er etablert sykkelhotell på sju stasjoner, delfinansiert av belønningsmidler: Lier, Brakerøya, Drammen, Gulskogen, Mjøndalen, Hokksund og Kongsberg.

Det ble avsatt 1 mill. kr i belønningsmidler i 2023 for å gjennomføre mindre oppgraderingstiltak på flere av stasjonene i området. Tiltakene gjennomføres tidlig i 2024. Tiltakene er dels prioritert på grunnlag av en befaring med samarbeidspartnere i Buskerudbyen på de ti jernbanestasjonene. Befaringen ble gjennomført av Jernbanedirektoratet og Bane NOR. I etterkant ble det utarbeidet et notat med oversikt over stasjonene og forslag til tiltak (*Stasjons- og knutepunktutvikling i Buskerudbyen. 21.11.23*).

For å utvikle Lier stasjon til en velfungerende pendlerstasjon, i tråd med Bane NORs mobilitetsstrategi, ble det avsatt 0,8 mill. kr i belønningsmidler til utvidelse av parkeringsområdet i 2023. Tiltakene planlegges gjennomført i 2024. Tiltaket vil gjøre det mulig for flere å bruke togtilbudet. Dette er et viktig tiltak for Lier, som har en del spredt boligbebyggelse med stedvis dårlig kollektivtilbud. Bane NOR finansierer størstedelen av tiltaket.

2.4 Innsatsområde 3: Tiltak for syklende og gående

I forarbeidet til forhandlingsgrunnlaget for byvekstavtale ble det gjort en omfattende jobb med å prioritere infrastrukturtiltak for gående og syklende i hele Buskerudbyen. Tiltakene ble rangert ut fra bidrag til nullvekstmålet. Denne prioriteringen ble lagt til grunn i handlingsprogrammet for 2023. I løpet av året er det bygget og opprustet flere snarveier, åpnet sykkelveier og kommet på plass flere sykkelparkeringer.

Infrastrukturtiltak sykkel og gange

Viken fylkeskommune har blant annet fått belønningsmidler til sykkeltilrettelegging i Landfalløya og Øvre Storgate i Drammen (begge Fv. 2729). Disse prosjektene er i siste fase, og er planlagt åpnet våren 2024. Det er også startet planlegging av utbedring av mye brukte skoleveier; Havnegata/Svelvikveien (Fv. 319) i Drammen og Fossgata/Storgata (Fv. 35) i Vestfossen.

Lier kommune har blant annet fått belønningssmidler til å fullføre oppsett av gatelys langs gang- og sykkelvei i Terminalen. Dette er en av veiene som skal få separat gang- og sykkelvei til og fra utviklingsområdet Fjordbyen og nytt sykehus og helsepark på Brakerøya. Fra 2022 til 2025 skal det etableres hjertesoner ved alle 12 skoler i Lier kommune (se også forsidebilde). Kommunen har fått belønningssmidler til både gjennomføring og oppfølging av mindre tiltak på skoleveiene.

I **Drammen kommune** har belønningssmidler blant annet delfinansiert et anlegg for gående og syklende langs Bjørnstjerne Bjørnsonsgate og den nye flerbrukshallen ved Brandengen skole. Dette anlegget åpnet høsten 2023. Den nye gang- og sykkelveien er en viktig lenke for å koble sammen et helhetlig, sammenhengende sykkelnett. Flere snarveier har også blitt opprustet og åpnet, og ny gang- og sykkelvei med lys og asfalt ved Åsen skole er ferdigstilt.

Øvre Eiker kommune fikk avsatt belønningssmidler til forlengelse av gang-/sykkelvei langs Semsveien i 2023. Kommunen har imidlertid fått godkjenning for å vurdere omprioritering av midlene til gang-sykkeltiltak i tilknytning til en ny barneskole på Loesmoen.

I **Kongsberg kommune** er det blant annet planlagt og ferdigstilt løsninger for gående og syklende langs Baneveien. Kommunen fortsetter også arbeidet med snarveier og stier, som startet i 2019.

Statens vegvesen er tildelt belønningssmidler i 2023-2024 for å finansiere enkle strakstiltak for gående og syklende på Brakerøya (E18). Nye løsninger ble skissert og prisestimert i 2023. Avsatte midler vil i første omgang kun dekke én mindre delstrekning for å skille gående og syklende forbi stasjonsområdet. Dette er planlagt ferdigstilt senest i 2024, før åpningen av det nye sykehuset. Det jobbes for å videreføre satsingen med andre delprosjekter.

2.5 Innsatsområde 4: Ny teknologi og smart mobilitet

I samarbeid med bedrifter og egne virksomheter er belønningssmidlene med på å finansiere tiltak for mer miljøvennlige arbeidsreiser. En mer stedstilpasset parkeringspolitikk i byområdene i Buskerudbyen er også et satsingsområde for å nå nullvekstmålet.

Elsparkesykler – forskningsprosjekt

Buskerudbyen har i perioden 2021-2023 bidratt med belønningssmidler til delfinansiering av MikroReg, et forskningsprosjekt som eies av Bymiljøetaten i Oslo kommune og gjennomføres av TØI. Prosjektet er forlenget inn i 2024. Prosjektet har flere partnere, deriblant Buskerudbyen og Drammen kommune. Drammen kommune representerer i praksis begge i prosjektarbeidet. Prosjektet skal gi byene kunnskap for å regulere markedet for elsparkesykler og stimulere til videre innovasjon og samfunnsnytte.

Trygg sykkelparkering ved hjelp av ny teknologi

Tilbudet om trygg sykkelparkering på Bragernes torg er mye brukt, og flere har etterspurt

utvidelse av tilbudet fordi det ofte er fullt. Det er avsatt belønningsmidler til å delfinansiere flere trygge sykkelparkeringer ved større knutepunkter og mye brukte målpunkter i form av sykkelstativer, sykkelbokser og/eller andre løsninger i Drammen kommune. Prosjektet hadde oppstart i 2023, og det er blant annet satt ut flere sykkelbokser fra Bikely.

Smart Drift

Pilotprosjektet Smart Drift, i regi av Viken fylkeskommune, har hatt som mål å forbedre helårsdriften av gang- og sykkelveier ved å prøve ut ny teknologi og datadeling på tvers av aktører og forvaltningsnivåer. Prosjektet ble avsluttet i juni 2023. På grunnlag av erfaringene fra Smart Drift er det foreslått å videreføre et prosjekt med ny teknologi for forbedret helårsdrift av gang- og sykkelveier.

Selvkjørende buss

Høsten 2018 var Brakar først i verden med å lansere en selvkjørende buss fullintegret i kollektivtransporten. Pilotperioden i Kongsberg varte frem til desember 2021, og deretter overført til Drammen. Bussen gikk i fast rute mellom Drammen park og CC etablert som linje 1. Prøveprosjektet var et samarbeid mellom Brakar, Applied Autonomy, Vy og Drammen kommune, og ble finansiert av Brakar med støtte fra Buskerudbyen. Prosjektet i Drammen ble evaluert og avsluttet i juni 2023.

Fra høsten 2018 og frem til sommeren 2023 testet Brakar selvkjørende buss i Kongsberg og Drammen.

Foto: Brakar

Elektriske bysykler

Elbysykkeltilbudet i Buskerudbyen ble etablert i Kongsberg og Lier høsten 2021. En evaluering gjennomført av Transportøkonomisk institutt i 2023 viste at driften av elbysykelordningene er

håndtert på en god måte. Det er høy brukertilfredshet blant de som har benyttet ordningen. Tilbudet er imidlertid lite brukt, spesielt i Lier kommune. På grunnlag av resultatene av evalueringen, besluttet ATM-utvalget at ordningene avvikles i sin nåværende form. Lier kommune vil vurdere muligheten for å bli en del av Drammen kommunes kommersielle elby- og elsparkesykkelordning. I Kongsberg kommune skal det vurderes en ny innretning på et elsbysykkeltilbud, i et mulig samarbeid med lokalt næringsliv.

2.6 Innsatsområde 5: Attraktiv by- og arealutvikling og parkering

Videreutvikling av parkeringspolitikken

Fra 2023 er Lier kommune parkeringskommune, og håndhever parkeringsbestemmelsene selv. Målet er blant annet å prioritere korttidsparkering for handel i sentrumsnære områder, hvor det i større grad legges til rette for gange/sykkel/kollektiv.

Øvre Eiker kommune har politisk vedtak om å forhandle videre med aktuelle vertskommuner om parkering, og kunne innføre parkeringsregime og kommunal håndhevingsmyndighet. Prosessen med å bli egen parkeringskommune er forsinket, men etter planen vil saken behandles politisk i 2024.

2.7 Innsatsområde 6: Kommunikasjon, kampanjer og kunnskapsgrunnlag

Kommunikasjon og kampanjer

Hovedfokuset for arbeidet med kommunikasjon i 2023 har vært å synliggjøre at Buskerudbyen har gjennomføringskraft, og at det er vilje til lokal egeninnsats for å få mer klimavennlig by- og tettstedsutvikling, mindre kø og enklere reisehverdager. Samtidig jobbes det kontinuerlig med kunnskapsbygging, holdningsskapende tiltak og mobilitetsveiledning. Skoler, større offentlige og private virksomheter og arbeidsplassklynger er viktige målgrupper.

Eksempler på kampanjer og tiltak gjennomført i 2023:

- **Grønn Jobbvei:** Satsing rettet mot bedriftene for å tilrettelegge for at flere ser sykkel og gange som et alternativ til bil på korte arbeids- og tjenestereiser. Per 2023 er det rekruttert 34 bedrifter, etater og organisasjoner (fra ni på slutten av 2022). Grønn Jobbvei har et skreddersydd oppfølgingsopplegg overfor den enkelte bedrift, som inkluderer goder som elsykkel- og elsparkesykkelutlån, innkjøpsordning for elsykler, gratis sykkelservice,

motivasjonsforedrag og mindre økonomiske bidrag til fysisk tilrettelegging som sykkelparkering, garderobe eller lignende.

Gjennom Barnas sykkel-service har Buskerudbyen så langt reparert 1600 sykler gratis mens barna er på skolen.

- **Elsykelbiblioteket:** Utlån av elsykler til befolkningen.
- **Barnas sykkel-service:** Buskerudbyens mobile sykkelverksted har vært på en rekke skoler i 2023, og fikset sykler gratis mens barna har hatt undervisning. Nesten 1 600 barnesykler har hittil fått gratis service.
- **Sykkellyktsaksjon** i samarbeid med Syklistenes Landsforening.
- **Vintersyklingskampanjen «Pigg med pigg»** ble gjennomført også i 2023, men lagt inn som en reisevanefordel i næringslivssamarbeidet Grønn Jobbvei.
- **Støtte til flykninger og fattige i Buskerudbyen:** Sykler, reparasjoner, lykter, reflekser og diverse er formidlet via flere frivillige og veldedige organisasjoner.
- **Sykelkart:** Buskerudbyen har, sammen med flere kommuner tatt et initiativ for å få pilotert og utarbeidet bedre digitale sykkelkart i åpen kildekode. Entur deler sin kompetanse og tilgang til sine systemer. Kolumbus, Grenland, Viken fylkeskommune og Statens vegvesen (ITS) har bidratt med midler. I tillegg til Buskerudbyen.

Kunnskapsgrunnlag

Faglig grunnlag for byvekstavtale

Buskerudbyen er ett av byområdene som er aktuelle for byvekstavtale, men tidspunktet for oppstart av forhandlinger om en slik avtale er ikke avklart. Et lokalt forhandlingsgrunnlag for byvekstavtale ble oversendt Samferdselsdepartementet i april 2022, etter vedtak i Lier, Drammen, Øvre Eiker og Kongsberg kommunestyre og fylkestinget i Viken. I forhandlingsgrunnlaget er det lagt til grunn lik fordeling av kostnadene for tiltaksporteføljen mellom fylkeskommunen og kommunene på den ene siden, og staten på andre siden.

Porteføljen består av en rekke mindre og mellomstore tiltak for grønn mobilitet, og er uten store kapasitetsøkende vegprosjekt. Det legges stor vekt på tiltak som utnytter ny teknologi og eksisterende infrastruktur på en mer effektiv måte, og som gjør det mer attraktivt å gå, sykle og reise kollektivt.

Figur 2 Det foreslås sterk satsing på knutepunktutvikling i forslag til byvekstavtale for Buskerudbyen.

Beregninger fra TØI og Asplan Viak viser at porteføljen i forhandlingsgrunnlaget gir et godt grunnlag for å nå nullvekstmålet i avtaleperioden.

I forbindelse med utvikling av forhandlingsgrunnlaget ble det gjennomført et omfattende utredningsarbeid i Buskerudbyen. Vi vurderer løpende behovet for oppdaterte analyser og beregninger for å sikre at vi har et relevant faglig grunnlag når det blir aktuelt med byvekstforhandlinger.

Hjemmekontor, kontorfellesskap, digitale møter og mer fleksibel arbeidstid: Status, behov og påvirkning på arbeidsreisene i Buskerudbyen

Økt bruk av hjemmekontor, digitale møter og tilrettelegging for lokale kontorfellesskap ble lagt inn som en av forutsetningene for å nå nullvekstmålet i beregningene som ligger til grunn for forhandlingsgrunnlaget om byvekstavtale. Beregningene viste at denne typen tiltak kan gi en reduksjon i biltrafikken på om lag 3 %. Resultatene er basert på data fra en undersøkelse gjennomført i 2020, der Buskerudbybefolkningen ble stilt spørsmål om forventninger til egne reisevaner etter pandemien.

Høsten 2023 ble det gjennomført en ny undersøkelse om dette temaet både blant arbeidstakere og et utvalg offentlige og private arbeidsgivere. Norconsult har gjennomført utredningen. Hovedformålet var å finne ut om det er behov for å oppdatere forutsetningen om bruk av hjemmekontor i det faglige grunnlaget for byvekstavtale. Sluttrapport vil leveres i februar 2024.

Den nasjonale reisevaneundersøkelsen med tilleggsutvalg

Resultatene fra reisevaneundersøkelsen (RVU) gir informasjon om utviklingen i reisemiddelbruk. Undersøkelsen brukes derfor som et supplement til byindeksen for å kartlegge måloppnåelse (nullvekstmålet) for Buskerudbyen. RVUen gir i tillegg viktig kunnskap om blant annet reisemål, reiselengde og tilgang til bil, sykkel og kollektivtilbud i ulike deler av befolkningen.

Buskerudbyen har i flere år hatt tilleggsutvalg til den nasjonale RVUen. Nasjonalt utvalg utgjør under 100 intervjuer for de fire Buskerudbykommunene til sammen, men med tilleggsutvalg blir det om lag 2 500 intervjuer. Tilleggsutvalget muliggjør mer detaljerte analyser av reisevaner, tilgang til transportmidler, parkering, mv. Det muliggjør også analyse av resultater i hver enkelt kommune i Buskerudbyen. Bedre innsikt i lokale forskjeller gir et bedre grunnlag for å tilpasse tiltak basert på unike behov og utfordringer i ulike deler av byområdet. I 2023 ble tilleggsutvalget finansiert av belønningsmidler fra Buskerudbyen og av Viken fylkeskommune.

Tellepunkter

Buskerudbysamarbeidet har fokus på å få stabile tall for motorkjøretøy, syklist og gående i området. Belønningsmidler er brukt til å ruste opp eldre tellepunkter, få supportavtale på eksisterende og lease utstyr for å telle alle brusnitt i Drammen sentrum. Det er også satt opp et nytt tellepunkt for sykkel i Øvre Eiker kommune: «Kantum bru», og et eldre tellepunkt ved bru over Vestfosselva «Nøsteelva» er satt i stand. Tall vises i trafikkdatabasens system. For 2024 planlegges det er nytt sykkel-tellepunkt i Lier.

Ulykker med sykkel og elsparkesykkel – registrering som grunnlag for avbøtende tiltak

I 2023 ble det startet et samarbeidsprosjekt med Viken fylkeskommune om et FoU-prosjekt i regi av Transportøkonomisk institutt som omfatter digital registrering av ulykker med sykkel og elsykkel ved sykehus og legevakt i Buskerudbyen. Halvparten av kostnadene finansieres med belønningsmidler.

Enkle tiltak for økt frekvens på strekningen Oslo—Hokksund-Kongsberg

Ett av hovedgrepene i forhandlingsgrunnlaget er å tilrettelegge for at jernbanen skal utgjøre ryggraden i Buskerudbyens kollektivsystem. Økt frekvens på strekningen Oslo-Hokksund-Kongsberg er et viktig tiltak for å oppnå dette. Jernbanedirektoratet har tidligere pekt på at det er nødvendig med dobbeltspor mellom Drammen og Hokksund for å øke togfrekvensen mellom Oslo og Kongsberg. Buskerudbysamarbeidet ønsket å utfordre dette premisset. I 2023 ble det derfor igangsatt en utredning for å kartlegge om det finnes grep som muliggjør økt frekvens på strekningen uten dobbeltspor. Utredningen, som gjennomføres av WSP, er finansiert med belønningssmidler og midler fra Viken fylkeskommune. Sluttrapportering vil foreligge i februar 2024.

Evaluering av elbysykelordningene i Lier og Kongsberg

Jf. avsnitt 2.5. Transportøkonomisk institutt gjennomførte i 2023 en evaluering av elbysykelordningene som er finansiert med belønningssmidler. Link til rapporten: [Evaluering - Elbysykelordningene i Buskerudbyen - Transportøkonomisk institutt \(toi.no\)](#)

Aimsun trafikkmodell

Viken fylkeskommune ferdigstilte: «[Aimsun Lier, Drammen og Øvre Eiker](#) - Trafikkmodell for Drammensområdet» i 2023. Dette er en modell og metodikk for å teste forskjellige tiltak innen areal og samferdsel, og gjøre analyser sammenlignbare og etterrettelige. Grunnmodellen er satt opp og klar for videre arbeid, og kan benyttes av alle partnerne i samarbeidet. Fylkeskommunen har videre mål om bedre oppfølging og kontinuerlig forbedring av modellen, slik at den er klar til bruk til enhver tid. Opprettelse av modellen ble finansiert av belønningssmidler i 2022.

2.8 Innsatsområde 7: Drift av Buskerudbysekretariatet

I 2023 besto sekretariatet av fire ansatte: daglig leder og tre rådgivere innen hhv. planlegging/økonomi, sykkel og kommunikasjon. Det er avsatt belønningssmidler for å finansiere to av stillingene, samt en del av driftsutgiftene. I tillegg til belønningssmidler finansieres driften av sekretariatet med samarbeidssmidler. Dette er midler som bevilges fra Lier, Drammen, Øvre Eiker og Kongsberg kommuner og Buskerud fylkeskommune. Samarbeidssmidlene utgjør totalt 2,6 mill. kroner årlig. Sekretariatets oppgaver er i stor grad styrt av samarbeidets aktivitetsnivå og planer. Kjerneoppgavene er per i dag knyttet til belønningssavtalen. Sekretariatet har ansvar for å utarbeide forslag til handlingsprogram, koordinere oppfølging av tiltakene og rapportere til samarbeidet og staten om måloppnåelse og bruk av belønningssmidlene. Sekretariatet koordinerer og følger opp møtene i Buskerudbyens organer.

Partnerne har gjennomføringsansvar for egne tiltak. Sekretariatet har en viktig rolle som ekstraressurs i koordinering og oppfølging av felles innsatsområder på tvers av kommunegrenser. Sekretariatet tilrettelegger videre for samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer og med eksterne samarbeidsaktører og bidrar også med å fremskaffe beslutningsgrunnlag som etterspørres av partnerne. Eksempler på dette er utredninger, trafikktegninger, reisevaneundersøkelser og andre data.

2.9 Avvik mellom disponible midler og forbruk 2023

De største bevilgningene går til Innsatsområde 1 for forsterket busstilbud og tilskudd til reduserte takster. Alle midlene innen dette innsatsområdet er fakturert i 2023.

Tabell 5 Tiltaksområdene med differanse mellom bevilgning (sum belønningsmidler og tilskudd til reduserte billettpriser) og forbruk i 2023 på tiltak med bevilgning i 2023 med kommentar om status. Alle beløp i kr.

Tiltak/tiltaksområder	Bevilgning 2023	Forbruk 2023	Avvik mellom disponibelt	
			(bevilget) og forbruk	Kommentar
1 Forbedring av kollektivtilbudet / driftstiltak*	74 800 000	74 799 992	8	Avrundingsfeil. Vil nulles ut ved neste faktura.
2 Fremkommelighetstiltak, holdeplasser og knutepunkter / Investeringer kollektivtrafikk	13 070 000	6 668 705	6 401 295	Avviket er knyttet til oppgradering av infrastruktur i Drammen og Lier for et forsterket kollektivtilbud til det nye sykehuset. Tiltakene er påbegynt og planlagt ferdigstilt i 2024/2025. Det er Drammen kommune, Viken og Bane NOR som er ansvarlige aktører.
3 Tiltak for syklende og gående / Investeringer kollektivtrafikk	14 280 000	8 675 303	5 604 697	Det er i hovedsak to prosjekter i avviket: Deler av Vikens fellespott til generell oppgradering og Øvre Eiker kommunes endring av prosjekter på grunn av planlagt ny barneskole. Resterende planlagt brukt i 2024.
4 Ny teknologi og smart mobilitet / Slått sammen i «Annet»	2 600 000	400 000	2 200 000	Deler av restmidlene er avsatt til å fjerne ladestasjoner for bysyklene i Lier og på Kongsberg. Utføres og faktureres våren 2024. En større pott satt av til flere og bedre sykkelparkeringer i Drammen faktureres i 2024. Arbeidet slutføres i 2024.
5 Attraktiv by- og arealutvikling og parkering / Slått sammen i «Annet»	0	123 199	-123 199	Ingen dedikerte tiltak i 2023. Mindreforbruk på ca. 0,6 mill. kr i 2022 der noe er fakturert i 2023, derav minus her. Blant annet oppsett av Aimsun trafikkmodell (Viken) og kommunikasjonsarbeid som blir avsluttet i 2024 eller overført når 2022-midlene gjøres opp.
6 Kommunikasjon, kampanjer og kunnskapsgrunnlag / Slått sammen i «Annet»	5 350 000	4 414 922	935 078	Diverse tiltak som løper over flere år som RVU, tellepunkter for sykkel og gange og «Grønn Jobbvei»-kampanjen. Sekretariatet er ansvarlig aktør i samarbeid med partnerne.
7 Drift av Buskerudbysektariatet / Slått sammen i «Annet»	1 400 000	1 335 933	64 067	Budsjetterte utgifter stemmer godt med forbruk. Posten tømmes i 2024.
	111 500 000	96 418 055	15 081 945	

*Inkluderer tilskudd til billigere billettpriser.

De fleste av tiltakene som har mindreforbruk i 2023, er igangsatt og vil være gjennomført i løpet av 2024. Innsatsområdene med størst mindreforbruk er fremkommelighetstiltak, holdeplass- og knutepunktutbedringer, samt tilretteleggingstiltak for sykkel og gange.

Mindreforbruket gjelder spesielt følgende prosjekter:

- Holdeplassutbedringer i tilknytning til busstilbud til nytt sykehus: Dette er kompliserte prosjekter som planlegges i fellesskap og har en del avhengigheter til andre utbyggingsprosjekter og tar dermed noe lengre tid. Drammen kommune og Buskerud fylkeskommune, fra 1.1.2024, er ansvarlige.
- Innfartsparkering og stasjonstiltak: Bane NOR Eiendom har flere prosjekter planlagt for pendlerparkering på Lier stasjon og andre generelle oppgraderinger på stasjonene i Buskerudbyen, som er planlagt over lengre tid. Buskerudbyens bidrag faktureres i 2024.
- Samlepott gang- og sykkeltiltak i regi av Buskerud fylkeskomme: Flere prosjekter er igangsatt, og planlegges ferdigstilt våren 2024.
- Gang-/sykkeltiltak i Øvre Eiker kommune: Kommunen har fått godkjenning til å vurdere omprioritering av midlene til gang- og sykkeltiltak i tilknytning til ny barneskole på Loesmoen.

Detaljer om regnskapet kan framskaffes fra detaljert prosjektrengskap. Drammen kommune har ansvar for ordinær regnskapsføring for de årlige tildelte midlene på vegne av de fem avtalepartene med Samferdselsdepartementet.

2.10 Planlagte tiltak 2024-2025

Planlagte tiltak i 2024 og 2025 er beskrevet i [Handlingsprogrammet 2023-2025](#) som ble rullert i desember 2023. Neste planlagte rullering er i desember 2024.

3 Måloppnåelse

3.1 Avtalte indikatorer

I belønningsavtalen er det lagt til grunn at følgende målindikatorer benyttes for å følge måloppnåelse for Buskerudbyen:

- Endring i trafikken med lette kjøretøy i byområdet (byindeksen)
- Endring i antall kollektivreiser i byområdet (påstigende/reiser)

3.2 Byindeksen

Byindeksen for Buskerudbyen viser utvikling av personbiltrafikken og er indikator for nullvekstmålet. Datagrunnlaget består av "lette" biler definert som kjøretøy som er kortere enn 5,6 m. Metoden er basert på tellinger for et avtalt sett av faste trafikkregistreringspunkter fordelt på veinettet for å gi et representativt bilde av trafikkutviklingen i Buskerudbyen. Resultatene og metodebeskrivelser er tilgjengelige på Statens vegvesens hjemmesider¹.

Rapporten fra Statens vegvesen for 2023 viser følgende for Buskerudbyen: Sammenlignet med referanseåret 2016 er trafikkmengden de tre siste årene i gjennomsnitt blitt 1,3 % mindre. Om en kun ser på siste året (2023), er trafikken 0,8 % lavere enn i referanseåret 2016.

Resultatene viser at Buskerudbyen har nådd nullvekstmålet for personbiltrafikken med god margin. Fra 2022 til 2023 økte imidlertid trafikkmengden med 0,5 %. Det er derfor grunn til følge utviklingen nøye framover, og vurdere endringer i tiltaksporteføljen dersom biltrafikken fortsetter å øke.

3.3 Passasjerutvikling kollektivtrafikken

Buss

Tallene viser påstigende busspassasjerer i Lier, Drammen, Øvre Eiker og Kongsberg kommuner. Fra 1.1.2020 ble også Svelvik en del av Drammen kommune, og dermed en del av Brakars trafikkområde. For Svelvik har vi derfor tall fra og med 2019. Vist i egen rad i tabellen.

Etter et betydelig fall i antall busspassasjerer i 2020 og 2021 som følge av pandemien og smitteverntiltakene, har det vært en kraftig innhenting i 2022 som fortsatte i 2023. I 2023 var det en økning på 14 prosent. Det var rundt 10 mill. påstigende i 2023. Med det er busstrafikken tilbake på omtrent samme nivå som før pandemien.

Tabell 6 Antall påstigende busspassasjerer i Buskerudbyen. Kilder: Brakar unntatt Svelvik 2019 som er fra Vestfold kollektivtrafikk

Antall påstigende	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Buskerudbyen*	8104	8028	8416	8689	9109	9470	9868	6798	7282	8549	9755
Svelvik**							388	278	308	373	411
SUM	8104	8028	8416	8689	9109	9470	10256	7076	7590	8922	10166
Endring								-31,0 %	7,3 %	17,5 %	13,9%

* Ekskl. tidligere Svelvik kommune og Kongsberg-ruter som kjører i Numedal

**Omfatter trafikk i tidligere Svelvik kommune

Tog

Tabellen på neste side viser togpassasjerer på stasjonene på strekningen Kongsberg–Lier. Tallene

¹ [Trafikkutvikling | Statens vegvesen](#)

inneholder sum på- og avstigninger for lokaltog samt InterCity, regiontog og flytoget der disse stopper.

Tabell 7: Antall på- og avstigninger på togstasjoner i Buskerudbyen, alle togselskap. Kilde: NSB/VY, GoAhead og Flytoget.

Av- og påstigende togpassasjerer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sum alle togselskap	6 155 785	6 192 630	6 405 596	3 728 886	3 888 986	5 422 850	5 943 980
Endring	1,9 %	0,6 %	3,4 %	-41,8 %	4,3 %	39,4 %	9,6 %

Bruken av tog gikk kraftig ned under Covid19-pandemien, men har hentet seg inn en god del i 2022 og 2023. I 2023 var det 5,9 millioner passasjerer som gikk på eller av på stasjoner i Buskerudbyen – en økning på om lag 10 prosent sammenlignet med 2022.

Samlet utvikling av kollektivreiser

Den positive utviklingen mht. passasjertall for kollektivtrafikken i Buskerudbyen fra 2013 til 2019, endret seg dramatisk i 2020 som følge av koronapandemien og tiltakene mot den. Redusert belegg var et av de viktigste virkemidlene for å redusere smittespredning. Trafikken tok seg noe opp igjen i 2021, men også store deler av 2021 ble preget av pandemien og tiltak for å begrense smitte. I 2022 og 2023 har trafikken tatt seg ytterligere opp. Kollektivtrafikken er nesten tilbake til nivået før pandemien.

